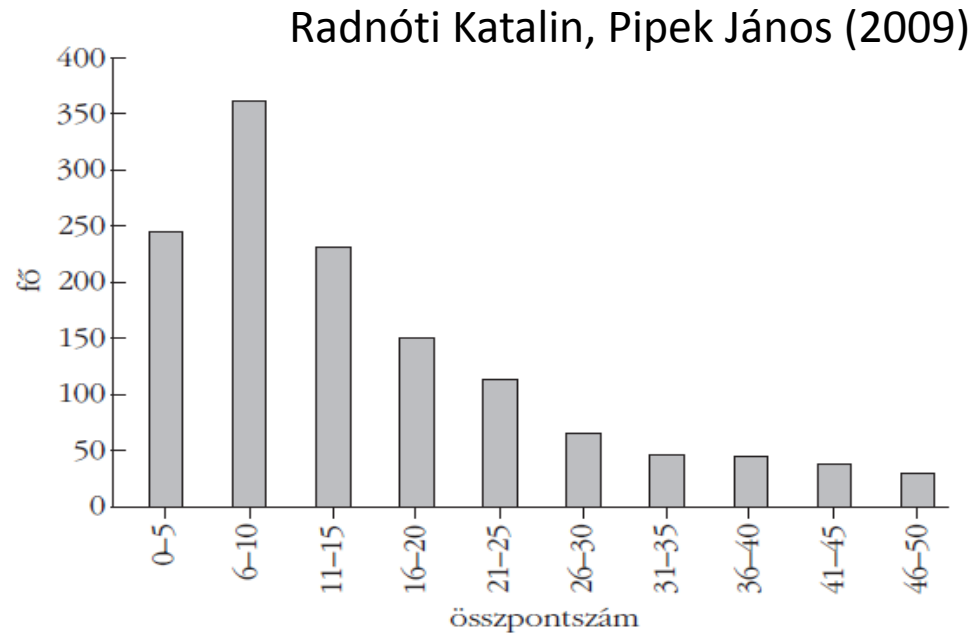
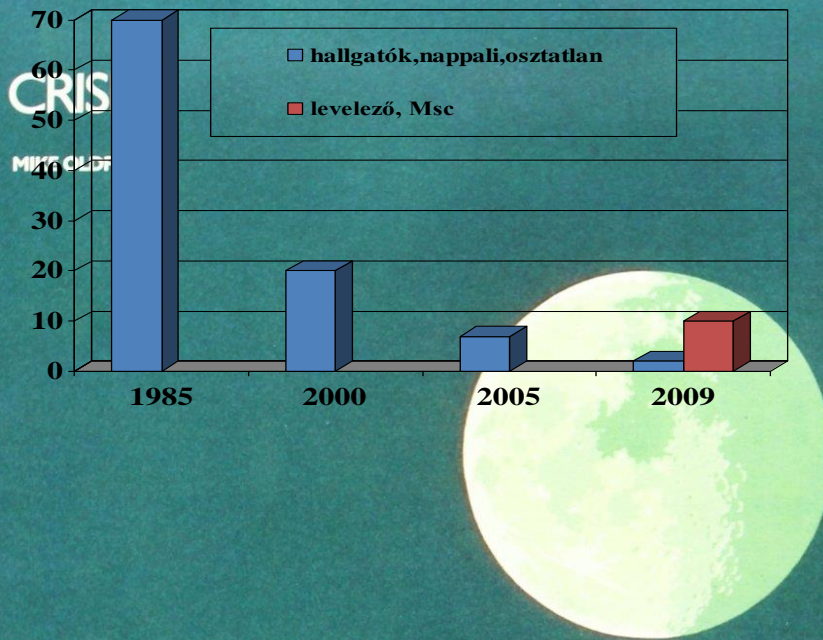

Methods for teaching physics according to curriculum framework

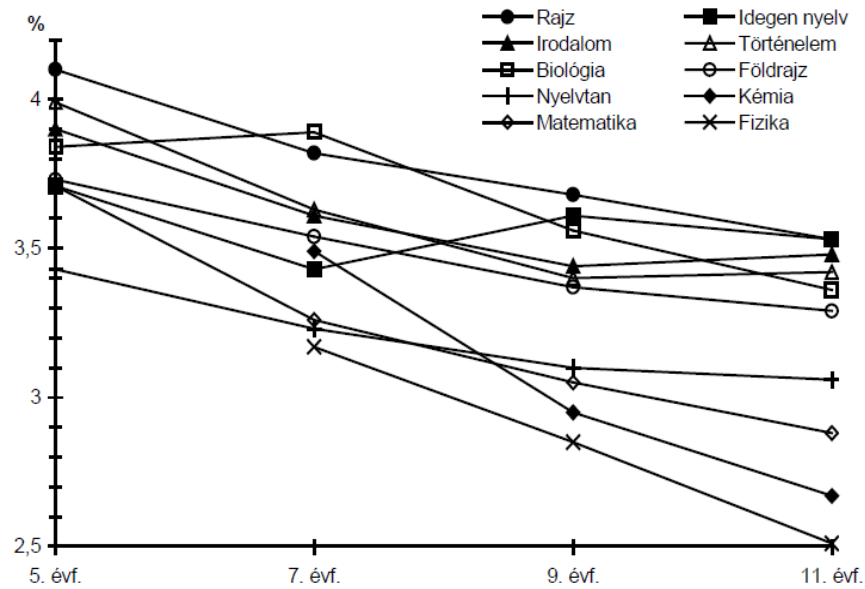
„A”

Sándor Egri, Péter Ádám, Gyula Honyek, Péter
Simon, Gábor Horányi, Ferenc Elblinger

Contact: Sándor Egri, University of Debrecen,
egris@science.unideb.hu

2. ábra. A hallgatók által elért összpontszám eredmények eloszlása

Csapó Benő (2000)

A tantárgyakkal kapcsolatos attitűdök az iskolai évek függvényében

2012 New Curriculum and curriculum framework „A”

Orientation in time and space (GPS, Google Earth & Sky)	4
Physics of city transport (forces, acceleration)	8
Gravitation	5
Work, energy, power	6
Mechanical Machines	4
Oscillations and waves (resonance, La Ola, earthquake, cunami)	6
Energy (mechanical energy and heat, energy balance of eating, fuels)	6
The Sun (heat transfer, passive house, ecological footprint)	6
Machines as energy transducers (kitchen technology)	6
The useful energy (nuclear power plant, renewable energy)	6
Physics of water (boiling, condensation, frostbite)	8
Physics of the air (winds, clouds, storms, flying)	8
Global environmental problems (greenhouse effect, climate change)	6

Hallottal róla?

Szürakusza királya a Kr. e. III. században azzal bízta meg Arkhimédészt, hogy döntse el, hogy a koronája tiszta aranyból van-e vagy sem. A legenda szerint Arkhimédész a kádban fürdés közben rájött, hogy ha vízbe mártja a koronát, akkor a korona térfogatával arányosan emelkedik a vízszint. Arkhimédész gyakorlatilag a sűrűség fogalmát vezette be. A legenda szerint a tudós örömeiben kiugrott a kádból, és csupaszon rohant az utcákon a palotáig azt kiáltva, hogy „Heuréka!” (megtaláltam).

Gondold meg!

Ha például egy rugó rugóállandója $D = 200 \text{ N/m} = 2 \text{ N/cm}$, akkor ez azt jelenti, hogy a rugó 1 cm-rel történő megnyújtásához 2 N erőre van szükség, 3 cm-rel történő megnyújtásához 6 N erő kell. Azt is mondhatjuk, hogy a rugó 1 méteres megnyújtása esetén 200 N erő lép fel, de a valóságban

A rugóerő

Az erők nagyságát gyakran rugós erőmérővel mérjük. Az erőmérő készítésének alapja az a tapasztalat, hogy a rugó által kifejtett **rugalmas erő** nagysága kis alakváltozás esetén egyenesen arányos a rugó Δl megnyúlásával, iránya ellentétes vele.

$$\vec{F}_r = -D\Delta\vec{l}$$

A negatív előjel azt fejezi ki, hogy a megnyújtott rugó össze akar húzódní, az összenyomott rugó pedig ki akar nyújtózni. A rugó tehát a megnyújtásának irányával ellentétes irányú erőt fejt ki a rugóhoz rögzített testre.

A D arányossági tényezőt **rugóállandónak** (régies nyelven **direkciós erőnek**) nevezzük, mértékegysége N/m .

■ Spirálrugó képe egy óraszerkezetből

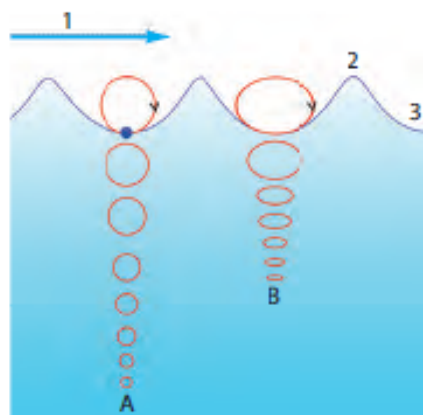

Gondold meg!

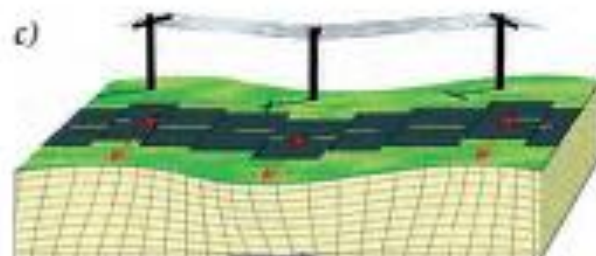
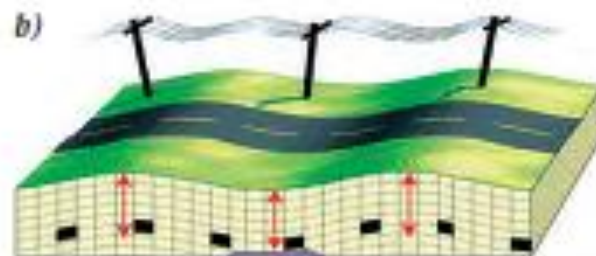
A tavak, tengerek felületén a szél hatására kialakuló víz hullámokról könnyen azt hihetjük, hogy ezek transzverzális, vagyis keresztirányú hullámok. Azonban a víz nem összenyomható, nem tágítható, tehát a vízszintesen valamilyen irányba terjedő víz hullámok esetén a víz részecskéi nem mozoghatnak tisztán függőlegesen fel-le.

A víz hullámban a víz részecskék igen érdekes mozgást végeznek. A periodikus le-fel mozgásukkal egyidejűleg előre-hátra is mozognak. A nagyobb víz hullámok felszínhez közeli részecskéi kb. azonos tulajdonságú egyenes körmozgást végeznek, amint ez az ábra bal oldali részén látható. Ha a víz sekély, akkor a körmozgás lapultabb ellipszisszerű mozgássá változik, amit az ábra jobb oldala mutat. Itt a B pont lényegében a tó vagy a tenger fenekének felel meg. Ezt a furcsa le-fel és előre-hátra mozgást te is érezheted, ha a tenger szélén vagy a strand hullámedencéjében lubickolsz.

A víz hullámokat a transzverzális és a longitudinális hullámok kombinációjaként lehet felfogni, vagyis nem szabad azt gondolni, hogy minden hullám vagy tisztán longitudinális, vagy tisztán transzverzális.

■ A víz részecskék mozgási iránya víz hullámok esetén mélyebb (balra) és sekélyebb (jobbra) vízben

■ A fenti négy ábra közül melyik ábrázolja a primer, a szekunder, az R-típusú és az L-típusú földrengéshullámokat?

■ Napelemtáblák a Nemzetközi Őrállomáson

Ahhoz, hogy egész nap az időjárás által megengedett maximális teljesítménnyel tudjuk gyűjteni a napenergiát, a nappal folyamán vízszintesen forgatnunk, függőlegesen bólintanunk kell a napelemet úgy, hogy a napsugár beesési szöge a lehető legkisebb mértékben térjen el a merőlegestől. Ebben a feladatban a napelemtáblák és a mechanikus elemek hatékony felhasználatát és

■ 2015-ben a Solar Impulse 2 napelemes repülőgép 16 óra alatt tett meg 1465 km-nyi távot

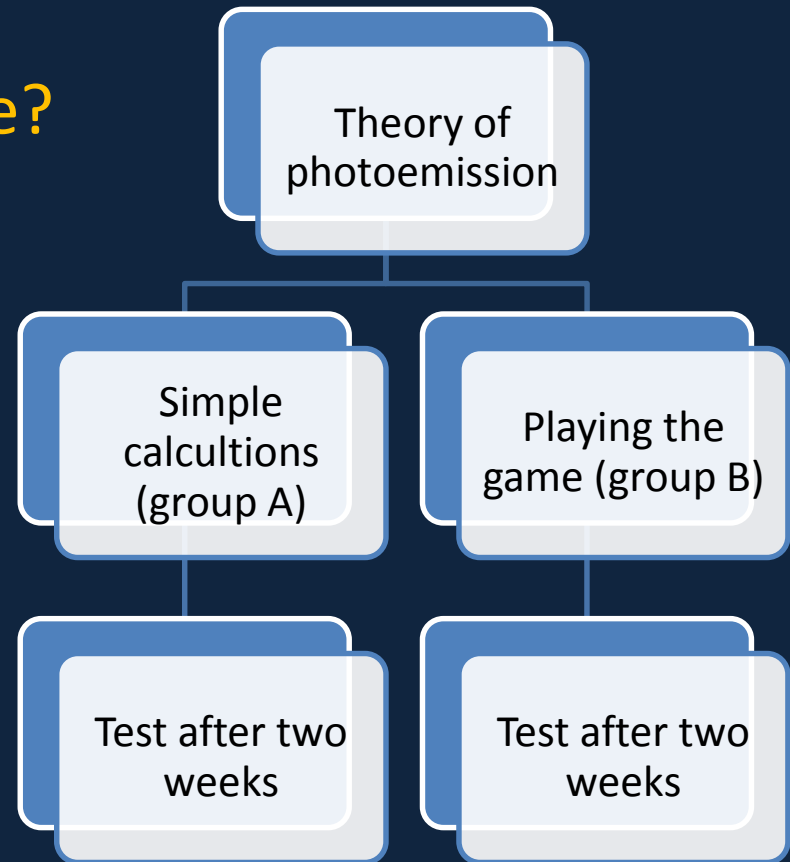
■ Egyre népszerűbbek fiatal mérnökök között a napelemes autók versenye

electron energy	-12 eV	-7eV	-4ev	-2eV	-1eV	0eV	1eV	2eV	3eV
elektron state	ground 	excited	excited	excited	excited	excited	free	free	free

What is the rule of the game?

dicecollector.com

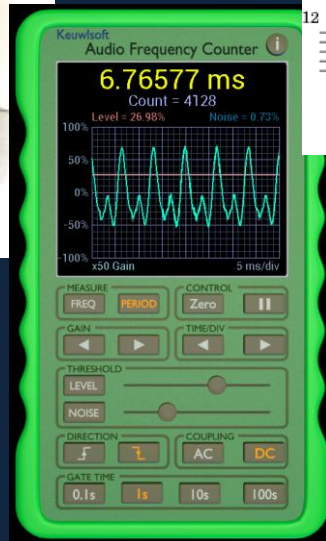
Active Learning and group work

Scientific American

Sonorous Science: Making Music with Bottles

A musical physics project from Science Buddies

By [Science Buddies](#) | November 13, 2014

Hull a pelyhes

Rossa Ernő

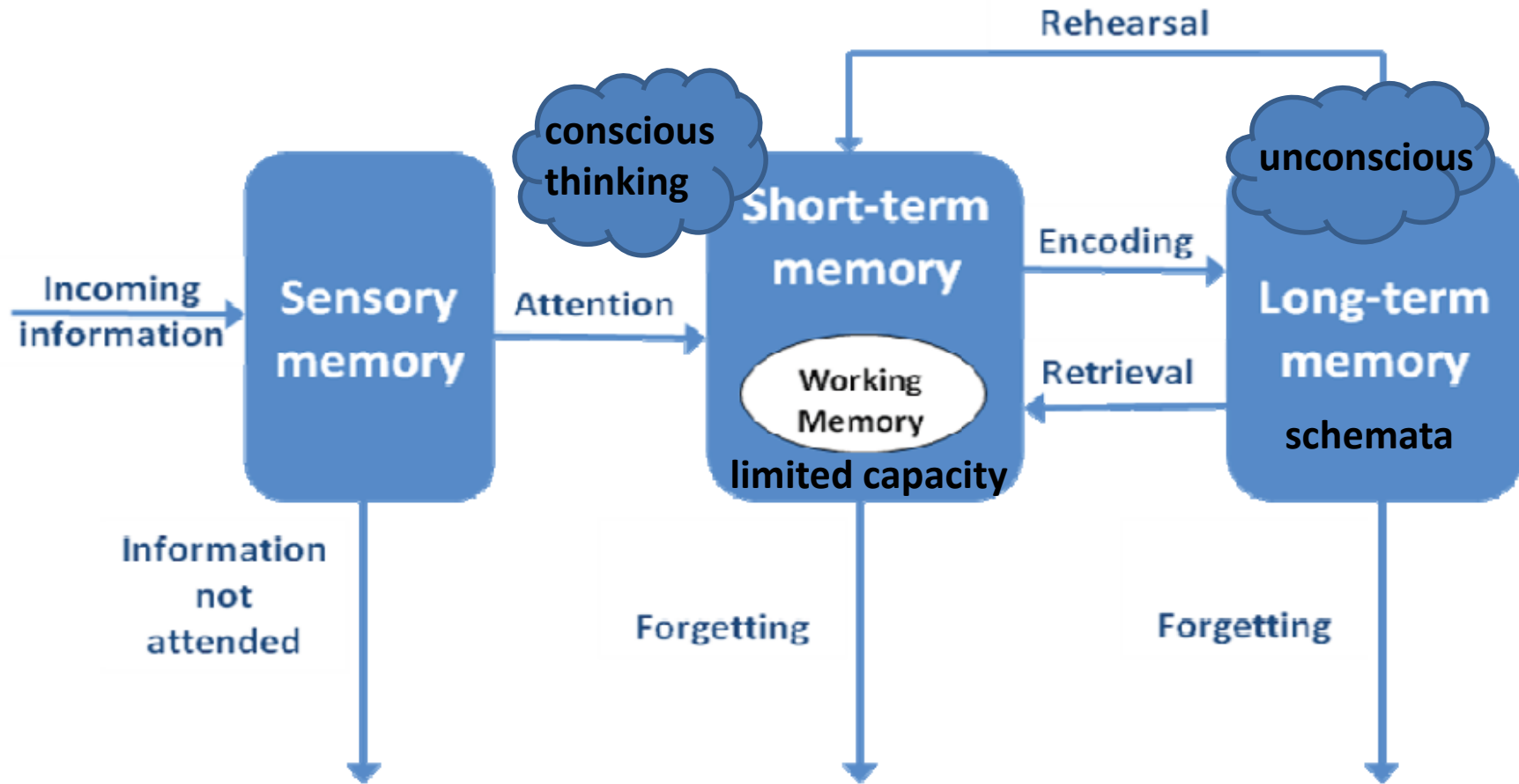
$\text{♩} = 86$

Hull a pely-hes fe-hér hó, jöjj el ked-ves Tél-a-pó! Min-den gyer-mek vár-va vár,
7 vi-dám é-nek hang-ja száll. Van zsá-kod-ban min-den jó, pi-ros al-ma,
12 mo-gyo-ró, Jöjj el hoz-zánk, vá-runk rád, ked-ves, ö-reg, Tél-a-pó!

<http://dalok.theisz.hu/?page=song&id=HullAPelyhes>

Cognitive Load Theory

Figure 1: Atkinson-Shiffrin memory model (Adapted from Atkinson & Shiffrin, 1968)

Avoiding unnecessary cognitive load (extrinsic cognitive load)

Collect what is needed, use all of your senses supporting each other (lecture, pictures, graphs, formulas)

Its easier to learn a recipe or complete something than solve a new problem